

ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ Γ' ΛΥΚΕΙΟΥ

A.

Γιατί μας διακρίνει και το εξής ξεχωριστό, ώστε οι ίδιοι και μεγάλη τόλμη να έχουμε και με ακρίβεια να υπολογίζουμε τις συνέπειες σχετικά μ' αυτά που πρόκειται να επιχειρήσουμε: αντίθετα όμως στους άλλους η άγνοια των κινδύνων γεννά αλόγιστο θάρρος ενώ η σκέψη προκαλεί δισταγμό. Και πάρα πολύ δυνατοί στην ψυχή δίκαια θα μπορούσαν να θεωρηθούν εκείνοι που γνωρίζουν με απόλυτη σαφήνεια και τους κινδύνους του πολέμου και τις απολαύσεις της ειρήνης και όμως δεν προσπαθούν να αποφύγουν τους κινδύνους. Και ακόμα ως προς την ευεργετική διάθεση είμαστε ανέκαθεν αντίθετοι από τους πολλούς: γιατί όχι ευεργετούμενοι αλλά ευεργετώντας αποκτούμε τους φίλους. Και σταθερότερος φίλος είναι ο ευεργέτης εφόσον επιδιώκει να παραμένει η ευγνωμοσύνη του ευεργετημένου με τη συμπάθεια που δείχνει σ' αυτόν που έχει προσφέρει την ευεργεσία: ενώ αντίθετα, ο ευεργετημένος είναι περισσότερο απρόθυμος φίλος, γιατί γνωρίζει πως θα ανταποδώσει την ευεργεσία, όχι για να του χρωστούν ευγνωμοσύνη αλλά για εξόφληση χρέους.

B.

B1.

Μια πολύ σημαντική στάση του αρχαίου Έλληνα, η οποία μαρτυρείται ακόμη από την ηρωική εποχή, είναι η σύζευξη λόγων και έργων. Έτσι, όπως στα ομηρικά χρόνια ο αληθινός άντρας πρέπει να είναι καλός ομιλητής και γενναίος πολεμιστής, έτσι και ο Αθηναίος συνδυάζει τους λόγους με τα έργα (με την πολιτική πράξη και δράση), τη θεωρία με την πράξη. Ο Περικλής μάλιστα παρουσιάζει τα δύο αυτά στοιχεία ιεραρχικά, δίνοντας προτεραιότητα στο λόγο, με τη σκέψη ότι ο λόγος ποτέ δε βλάπτει τα έργα, αλλά αντίθετα τα φωτίζει και κάνει ευκολότερη την πραγμάτωσή τους. Έτσι ο λόγος γίνεται το όργανο που χρησιμοποιεί ο πολίτης είτε για να αποφασίσει είτε για να προτείνει λύσεις για τα ζητήματα του κράτους. Παράλληλα, η ελευθερία έκφρασης είναι θεμέλιο της Δημοκρατίας, καθώς διατυπώνονται και κρίνονται όλες οι απόψεις και προτάσεις που θεωρούνται ισότιμες έστω κι αν είναι αντίθετες.

B2.

Το χωρίο «*κράτιστοι...εκ των κινδύνων*» μας δίνει όλο το περιεχόμενο της πραγματικής ανδρείας, η οποία είναι μία από τις βασικότερες αρετές για τους αρχαίους. Οι Αθηναίοι, σύμφωνα με τα λόγια του Περικλή, γνωρίζουν από πριν τα αγαθά που εγκαταλείπουν πηγαίνοντας για τη μάχη, ενώ παράλληλα έχουν σαφή επίγνωση και των κινδύνων που πρόκειται να αντιμετωπίσουν. Παρ' όλα αυτά δεν κάνουν πίσω και βαδίζουν προς τον αγώνα, ακόμη κι αν ξέρουν ότι όλα γι αυτούς είναι χαμένα, ακόμα κι αν προβλέπουν το θάνατο. Εξάλλου, εκεί βρίσκεται η καταξίωση του αγώνα και ο ηρωισμός: στην επίγνωση της θυσίας, των αγαθών που απαρνιέται κάποιος και των δεινών που τον περιμένουν.

B3.

Σελ. 14 «Αν συγκρίνουμε ...οδήγησαν την πόλη στο μεγαλείο».

B4.

διαφεύγειν: αποφυγή, φοροδιαφυγή

μετέχοντα: συμμετοχή, μέθεξη

διαφερόντως: διαφορά, συνεκφορά

χάριν: ευχάριστος, χάρισμα

εύνοια: ευνοϊκός, νοητός

Γ1.

Γιατί η πόλη σας αυτό έχει ως μεγαλύτερο αγαθό, ότι δηλαδή έχει γίνει για τους Έλληνες παράδειγμα καλών έργων· γιατί όσο είναι αρχαιότατη στο χρόνο, τόσο οι πρόγονοί μας διαφέρουν στην αρετή από τους άλλους ανθρώπους. Γιατί όταν ο Κόδρος βασιλεύε στους Πελοποννήσιους και υπήρχε ξηρασία στη χώρα τους φάνηκε καλό να εκστρατεύσουν εναντίον της πόλης μας, και αφού εκδιώξουν τους προγόνους μας, να μοιράσουν τη χώρα. Και πρώτα αφού έστειλαν στους Δελφούς (απεσταλμένο) ρωτούσαν το θεό αν θα καταλάβουν την Αθήνα· κι αφού τους απάντησε ο θεός ότι θα κατακτήσουν την πόλη, αν δε σκοτώσουν το βασιλιά των Αθηναίων (τον Κόδρο), εκστράτευαν εναντίον της Αθήνας.

Γ2.α.

διενηνόχασιν: διοίσει

αποστείλαντες: αποστελουσι(ν)

επηρωτων: επερωτω / επερωτώη

λήψοντα: είληφας

ανελόντος: άνελε

Γ2.β.

τουτο: ουτοι

μέγιστον: μείζοσι(ν)

πασων: παντί

γενομένης: γενόμεναι

τον βασιλέα: βασιλευ

Γ3.α.

των καλων: επιθετικός προσδιορισμός στο *έργων*

παράδειγμα: κατηγορούμενο στο *η πόλις* από το *γένονεν*

αρετη: επιρρηματικός προσδιορισμός, δοτική της αναφοράς στο *διενηνόχασιν*

επί την πόλιν: εμπρόθετος προσδιορισμός που δηλώνει την εχθρική διάθεση

πρωτον: επιρρηματικός προσδιορισμός του χρόνου

αυτοις: έμμεσο αντικείμενο στη μετοχή *ανελόντος*

Γ3. β.

Εάν μη τον βασιλέα των Αθηναίων (Κόδρον) **αποκτείνωσιν**, ότι την πόλιν **αιρήσουσιν**.

Υποθετικός λόγος του προσδοκωμένου.

Μετατροπή σε:

Εάν μη τον βασιλέα των Αθηναίων (Κόδρον) **αποκτείνωσιν**, ότι την πόλιν **αιρουσιν**

(Υποθετικός λόγος της αόριστης επανάληψης στο παρόν και στο μέλλον).